

ZÁRÓVIZSGA

KISEBBSÉGPOLITIKA MESTERSZAK

2020. TAVASZI SZEMESZTER

I. A ZÁRÓVIZSGA ÉS A SZAKDOLGOZATVÉDÉS ONLINE VALÓSUL MEG.

1. A záróvizsga lebonyolításának hivatalos online tere az SZTE Coospace.
2. A Coospace szintér esetlegesen fellépő, előre nem látott hibája miatt, tartalék online platformnak a Zoom programot jelöljük ki. Ennek használata, kizárólag az egyetemi informatikai rendszerben fellépő hiba esetén kerülhet sor.
3. A vizsgázóknál meglévő technikai problémát kérjük, hogy a záróvizsga előtt a att@jgypk.u-szeged.hu email címen vagy telefonon jelentse az Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet adminisztrációján.
4. A záróvizsga hang- és videófelvétel segítségével rögzítésre kerülhet. A dokumentációs céllal készült felvételt a diplomaátadás utáni időpontban történő megsemmisítéséig adatkezelőként a záróvizsgabizottság elnöke őrzi.
5. Ha a hallgató speciális igényei miatt az esélyegyenlőség szempontjából külön intézkedésekre van szükség, annak előkészítése és lebonyolítása érdekében jelezze az Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet att@jgypk.u-szeged.hu email címén a vizsga időpontja előtt egy héttel. A határidő elmulasztása jogvesztő lehet!
6. A záróvizsgázók Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat (továbbiakban: TVSZ) szerinti azonosítása személyazonosításra alkalmas fényképes okmány bemutatásával történik, annak azonosító száma és típusa rögzítésre kerül. A vizsgázó a vizsga megkezdéséhez azt köteles elkészíteni, kérésre a kamerának bemutatni.

II. A ZÁRÓVIZSGA KÉT RÉSZBŐL ÁLL

1. Tételhúzás alapján lebonyolított szóbeli vizsga

1. A tételhúzás utána a téma átgondolására, vázlat készítésére 15 perc áll a hallgató rendelkezésére. A felkészülés során a vizsgázó kizárólag üres papírt és írószerszámot használhat. Más segítség igénybevétele nem megengedett. Ennek ellenőrzésére a vizsga

megkezdése előtt az elnök felkérheti a vizsgázót a vizsgakörnyezet bemutatására a kamera segítségével.

2. A vizsgázó felelete során számot ad felkészültségéről. A vizsga során a bizottság tagjai hozzá kérdést intézhetnek. A vizsga eredményét 1-től 5-ig terjedő érdemjeggyel minősíti a bizottság.

2. A szakdolgozat szóbeli védése

1. A szakdolgozat szóbeli védése során a vizsgázó röviden, legfeljebb 10 perc időtartamban bemutatja az írásban benyújtott munkáját. Ennek során lehetősége van prezentáció (ppt formában) használatára, amelyet a „képernyőmegosztás” funkció használatával mutat be a bizottságnak.
2. A szakdolgozat értékelése két részből áll: két jegy átlagából kerül számításra. Az első részjegy a dolgozatra a témavezető és az opponens által adott jegyek átlaga, a másik részjegy pedig a bizottság által megítélt érdemjegy. A kettő átlagából kialakult érdemjegy a vizsga végén, a záróvizsga érdemjegy közlésével együtt kerül kihirdetésre.

A záróvizsga két részének a lebonyolítása után a bizottság tagjai, valamint a záróvizsgázók közös online jelenléte mellett az elnök értékeli a hallgatók teljesítményét, majd az adatvédelmi szempontokat is figyelembe véve kihirdeti az eredményeket.

III. A ZÁRÓVIZSGA TECHNIKAI LEBONYOLÍTÁSÁNAK FORGATÓKÖNYVE

1. A vizsgajelentkezések alapján a felkért jegyző létrehozza a záróvizsga lebonyolításához szükséges online felületet az SZTE Coospace platformon.
2. A létrejövő színtérhez a jegyző hozzárendeli a bizottság tagjait, valamint a záróvizsgára jelentkező hallgatókat és meghirdeti a záróvizsga időpontját.
3. Óránként két hallgató vizsgáztatása tervezett, ennek figyelembevételével, névsor szerinti sorrendben „online jelenléti alkalmakat” hirdetünk.
4. Az értékelés és az eredmények közlésére a bizottság tagjainak tanácskozása után kerül sor. Ehhez külön, közös jelenléti alkalom kerül meghirdetésre.
5. Mindezek alapján a vizsga egységes időpontja alatt több, személyhez rendelt „jelenléti alkalom” kerül meghirdetésre.

ZÁRÓVIZSGA KÉRDÉSEK
KISEBBSÉGPOLITIKA MESTERSZAK
2020. TAVASZI SZEMESZTER

1. Melyek a kisebbség-többség viszonyára vonatkozó legfontosabb szociálpszichológiai kategóriák, alapfogalmak és elméletek?

A szociális megismerés lélektana, területei és hibalehetőségei: attribúció, választás és döntés, öngazolás (és elmaradása), attitűdváltozás, kognitív disszonancia és redukciója, meggyőzés, meggyőzhetőség. Csoportlélektan, kiscsoportok: csoportképzés, csoporttagság motivációi, csoportvezetés, csoporthatékonyosság, csoportnyomás, érték- és normaképződés a csoportban, csoportfejlődés. Tagsági és vonatkoztatási csoportok, csoportközi viszonyok. A kisebbség fogalmának pszichológiai tartalma. Az előítélet kialakulásának folyamata. (Kategorizáció, sztereotípa, intolerancia, stigmaképzés, bűnbakképzés, dehumanizálás). Előítéletes személyiség elmélet Stigmaképzés, bűnbakképzés, befolyásolás, hatáskeltés, fanatizmus, rémhír, pánik. A csoportban való viselkedés törvényszerűségei és ennek kommunikációs vetületei. A diszkrimináció szociálpszichológiai alapjai. Identitás és másság. A nemzettudat makro(ideológiák, nacionalizmus)- és mikroszintje (tudáskészlet, attitűdök, identitás és kulturális viselkedés). A nemzeti identitás tudáskészletének modellje.

Irodalom:

- Smith-Mackie: Szociálpszichológia. Osiris, Budapest, 2001.

2. Milyen szerepe van a kultúrának az etnikumok közötti érintkezésben és az interkulturális kommunikációban?

Ismertesse Hofstede kultúrák különbségeire vonatkozó elméletét! Melyek a kisebbségekkel kapcsolatos nyelvi viselkedés jellemzői?

Irodalom:

- Geert Hofstede, Gert Jan Hofstede: Kultúrák és szervezetek. Az elme szoftvere. McGraw Hill, 2005. VHE Kft. Pécs, 2008. Átdolgozott és bővített második kiadás
- Hidasi Judit: Interkulturális kommunikáció. Budapest, 2004.
- Falkné Dr. Bánó Klára: Kultúrák közti kommunikáció. Budapest, 2001, Püski.
- Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): Nyelv – cselekvés – kommunikáció. Budapest, 2001, Osiris.
- Szili Katalin: Tetté vált szavak. A beszédaktusok elmélete és gyakorlata. Budapest, 2004, Tinta.
- Breton, Philippe: A manipulált beszéd. Budapest, 2004, Helikon.

3. Az identitás új kérdései a globalizációs folyamatban.

Az identitáspolitikák megjelenése és jellemzői napjainkban. Az új típusú szélsőjobboldali pártok sikereinek okai Európában és Magyarországon. A Jobbik politikai gondolkodásának és politikai eszközhasználatának bemutatása. A mozgalom társadalmi bázisa.

Irodalom:

- Schöfflin György: Az identitás dilemmái. Kultúra, állam, globalizáció. Budapest, 2004, Attraktor.
- Kitekintés _ A szélsőjobboldal Európában és a közép-kelet-európai régióban. In. Látélet 2009 Publicus Intézet In. Szöveggyűjtemény az identitáspolitikák, idegenellenesség, xenofóbia c. tárgyhoz. (Digitális dokumentum a Coospace-en)
- Tóth András (MTA PTI)- Grajczjár István (Zsigmond Király Főiskola)
- Miért olyan sikeresek a radikális nemzeti populista pártok válságok idején? In. Szöveggyűjtemény az identitáspolitikák, idegenellenesség, xenofóbia c. tárgyhoz. (Digitális dokumentum a Coospace-en)

4. Nemzet és nacionalizmus.

A nemzet fogalma, eredete és kialakulása. Nemzetfelfogások és nemzetértelmezések A nacionalizmus értelmezési és tipizálási lehetőségei. Nemzetkonceptiók Európában. Az államok nemzetiségi alapú csoportosítása. A nemzeti kisebbség fogalma. Homogenizáló nemzetállam és technikái. A konzociációs nemzetiségpolitika és megoldásai.

Irodalom:

- Kántor Zoltán (szerk.): Nacionalizmuselméletek, Rejtjel, Budapest, 2004.
- Conversi, Daniele: A nacionalizmuselmélet három irányzata, Regio, 1998/3.
- Szarka László - Vizi Balázs - Majtényi Balázs - Kántor Zoltán: Nemzetfogalmak és etnopolitikai modellek Kelet-Közép-Európában. Gondolat Kiadó, Budapest, 2007.

5. A multikulturalizmus fogalma.

A multikulturális szemlélet jellemzői, megjelenése a kormányzati politikában. Dilemmák és viták. Ismertesse a multikulturalizmus körül kirobbant vitát, amelyet Theo Sarrazin Deutschland schafft sich ab című könyve váltott ki Európában 2010 ősze óta.

Irodalom:

- Egedy Gergely: A multikulturalizmus dilemmái: Nagy-Britannia példája. Polgári Szemle. 2006. június.
- http://www.mtaki.hu/docs/etnopolitikai_modellek/egedy_gergely_multikulturalizmus_dilemmai_polgari_szemle.htm

- A multikulturális nevelés. <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2004-04-ta-Torgyik-Multikulturalis>
- A multikulturalizmus fogalma. <http://tarstudszotar.adatbank.transindex.ro/?szo=53>
- A „megbukott-e a multikulturalizmus” vita a hazai és nemzetközi sajtóközleményei.

6. Kisebbségi jogok és jogérvényesítés Magyarországon.

A kisebbségi jogterület bemutatása. A kisebbségi jogvédelem nemzetközi és magyarországi gyakorlata. A kisebbségi jogvédelem intézményei. Kisebbségek és a politikai jogok, a szociális jogok, a kommunikációs jogok. A diszkrimináció tilalma, és az egyenlő bánásmód elve. A tisztességes eljáráshoz való jog. Oktatáshoz, kultúrához, nyelvhasználathoz kapcsolódó jogok. A gyűlöletbeszéd jogi szabályozása. A határon túli magyar kisebbségek jogai. A kisebbségi törvény és illeszkedése az EU szabályozáshoz. Ismertesse a magyar állam antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi törekvéseit!

Irodalom:

- Balogh Lídia, Kádár András (és mások): Antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi alapismeretek. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2010. 124 old.
- A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosának beszámolója a magyar parlamentben és a beszámoló elfogadásáról szóló parlamenti határozat vitái. Országgyűlési Napló (1990-2006) . In.
- Nyelvi jogok, kisebbségek, nyelvpolitika Kelet- és Közép Európában. (Szerk.: Nádor Orsolya - Szarka László) Akadémiai Kiadó. 2003.
- Ferdinand de Warenes: Kisebbségi jogok a nemzetközi jogban. http://www.hunsor.se/dosszie/kisebbségi_jogok_nemzetkozi_jogban.pdf

7. Nemzetiségi és etnikai konfliktusok Közép- és Kelet-Európában a 20. században.

A kisebbség-többség viszony alakulása, a konfliktusok okai, jellege, konfliktuskezelési kísérletek, módszerek. Nemzeti identitás és nemzetállamok, etnikai diszkrimináció és kisebbségvédelem, államnacionalizmus, asszimiláció, elkülönülés és integrációs stratégiák, homogenizáló internacionalizmus, az etnicitás reneszánsza.

Irodalom:

- Romsics Ignác: Nemzet, nemzetiség és állam Kelet-Közép- és Délkelet-Európában a 19. és a 20. században. Budapest, 1998. Napvilág.
- A Kárpát-medence népeinek együttélése a 19-20. sz-ban. Szerk. Egry Gábor – Feitl István. Budapest. 2005. Napvilág.
- Mindennapi előítéletek. Szerk. Bakó Boglárka – Papp Richárd – Szarka László. Budapest, 2006, Balassi.

8. A magyarországi kisebbségpolitika főbb sajátosságai, prioritásainak változásai a 20. században.

Politika és kulturális nemzet kettőssége, nemzeti szupremácia, erőszakos és természetes asszimiláció, a revízió és a nemzetiségpolitika Trianon után, állampolgári jogegyenlőség és

kulturális autonómia, antiszemitizmus és a holokauszt, német kollektív bűnösség, szlovák-magyar lakosságcsere, szocialista kisebbségpolitika – „államosított” nemzetiségek, a „híd-szerep”, kisebbségi identitás felértékelődése és új formái a rendszerváltás után.

Irodalom:

- Gyurgyák János: Ezzé lett magyar hazátok. Budapest, 2007, Osiris.
- Tilkovszky Loránt: Magyarország nemzetiségpolitikája a 20. században. Debrecen, 1998. Csokonai.
- Sipos Levente (szerk.): A magyar állam és a nemzetiségek. Budapest, 2002, Napvilág.

9. Nemzeti kisebbségek Magyarországon a rendszerváltás után.

Az új kisebbségpolitika kiépülésének intézményrendszere. A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény. A kisebbségi önkormányzati választójog és a választások kérdései. A kisebbségi önkormányzatok feladat és hatáskörei, működésük tapasztalatai. A 2005-ös törvénymódosítás. . A Magyarország területén élő nemzeti és etnikai kisebbségek stratégiái, részvételük a döntéshozatalban. Kisebbségi közművelődés, hagyományőrzés és önszerveződés, közélet, nemzetiségi oktatás. A nemzeti kisebbségek önreprezentációjának jellemzői. Megjelenésük a többségi médiában.

Irodalom:

- Jelentések a kisebbségek helyzetéről. Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Főosztály. http://nek.gov.hu/index.php?main_category=4&sub_category=52
- Kisebbségi önkormányzatok kézikönyve. Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogok Országgyűlési Biztosa. 2006.
- Gyôri Szabó Róbert: Kisebbségpolitikai rendszerváltozás Magyarországon. Osiris, Budapest, 1998.

10. A határon túli magyar kisebbség helyzete a 20. században.

Nemzetállami nacionalizmusok, diszkriminatív nemzetiségpolitika és kisebbségi léthelyzetek, a jogi, gazdasági, kulturális körülmények alakulása a Kárpát-medencében. Impériumváltások, migráció, kényszertelepítések. Társadalomszervezési, nemzetépítési kísérletek a határon túli magyarság körében, hasonlóságok és különbségek az egyes országokban. A kelet-európai rendszerváltások hatása a magyar kisebbségi társadalmakra. Státusz törvény viták és álláspontok a magyar parlamentben.

Irodalom:

- Bárdi Nándor - Fedinec Csilla - Szarka László (szerk.): Kisebbségi magyar közösségek a 20. században. Budapest, 2008, Gondolat - MTA Kisebbségkutató Intézet.
- Papp Z. Zita - Veres Valér (szerk.): Kárpát Panel 2007. A Kárpát –medencei magyarok helyzete és perspektívái. Budapest, 2007, MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet.
- Benkő Samu et al.: Magyarország és a magyar kisebbségek. Történeti és mai tendenciák Budapest, 2002, MTA.

11. A magyarországi romák szociológiai jellemzői és politikai szervezeteik.

A család, az iskola és a barátok szerepe a sikeres roma életpályák alakulásában. A roma gyermekek családi és intézményi szocializációja. A szegregáció kérdései. Antiszegregációs politikai törekvések. A kisebbségi önkormányzatok működési feltételrendszere és működési hatékonysága. A képviselők helyzete és felkészültsége. Roma önreprezentáció a médiában. Roma érdekvédelem, jogérvényesítés és jogvédelem. A civil szervezetek szerepe. Roma jogesetek a mai Magyarországon.

Irodalom:

- Kemény István – Jankó Béla – Lengyel Gabriella: A magyarországi cigányság 1971–2003. Budapest, 2004, Gondolat.
- Kertesi Gábor: A társadalom peremén - Romák a munkaerőpiacon és az iskolában. Budapest, 2005, Osiris.
- Kállai Ernő: Helyi cigány kisebbségi önkormányzatok Magyarországon. Budapest, 2005, Gondolat.
- Balogh Lídia, Kádár András (és mások): Antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi alapismertetek. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2010. 124 old.
- Kisebbségsszociológia. Szerk.: Pászka Imre és Szűcs Norbert. Belvedere Meridionale. Szeged. 2002.
- Kisebbségsszociológiai szöveggyűjtemény. (Szerk. Csepeli György és Örkény Antal) Minoritás Könyvek, Budapest, 1997.

12. A magyarországi romák gazdasági és szociális integrációjának aktuális kérdései.

A romák munkaerő-piaci helyzete. Roma munkanélküliség és kezelési stratégiái. Munkaerő-piaci, munkahelyi diszkrimináció. A romákkal kapcsolatos kormánypolitika kérdései.

Irodalom:

- Kertesi Gábor: A társadalom peremén. Romák a munkaerőpiacon és az iskolában. Osiris, Budapest, 2005,
- Spéder Zsolt: A szegénység változó arcai. Tények és értelmezések. Századvég, Budapest, 2002,
- Krémer Balázs: Bevezetés a szociálpolitikába, Napvilág, 2009.
- A magyarországi cigány népesség helyzete a XXI. század elején. Kutatási gyorsjelentések. Szerk. Kállai Ernő. Budapest, 2003, MTA.
- Blénesi Éva – Mandel Kinga (szerk.): Kisebbségek és kormánypolitika Közép-Európában (2002-2004). Budapest, 2004, Gondolat.

13. A romaellenes közbeszéd eszkalációjának okai Magyarországon, a romakérdés a mai magyar politikai gondolkodásban. Empirikus kutatási eredmények bemutatása.

Az etnikai együttélés elmérgesedésének okai. Politikai, szociológiai, szociálpszichológiai vonatkozások. Értékrendbeli okok. A romák médiareprezentációjának jellemzői.

Irodalom:

- Láttelelet 2008, Láttelelet 2009 (Elektronikus dokumentum a Coospace-en)
- A romák médiareprezentációja. In. Kisebbségek médiareprezentációja. Szöveggyűjtemény az SZTE kisebbségpolitika szakos hallgatóinak. (Elektronikus dokumentum a Coospace-en)
- ORTT elemzések. In. Kisebbségek médiareprezentációja. Szöveggyűjtemény az SZTE kisebbségpolitika szakos hallgatóinak. (Elektronikus dokumentum a Coospace-en)
- Kisebbségek a médiában és a közbeszédben (Szerkesztette: Kozma Zsolt) Antenna Könyvek 2010.

14. A zsidókérdés és formaváltozásai a magyar politikai gondolkodásban a reformkortól napjainkig.

A zsidókérdés, mint emancipációs kérdés, és mint asszimilációs kérdés. A zsidókérdés megjelenése a századforduló kultúrkritikájában. A fajvédők társadalomképe, politikai programja és akciói. Az antiszemitizmus az úri és populista fasiszta irányzatok programjában. A holokauszt és a magyar értelmiség. A kommunista párt és a zsidókérdés. Az antiszemitizmus a rendszerváltás után. Mutasson be egy 5 évnél nem régebbi, a zsidósággal kapcsolatos empirikus kutatást!

Irodalom:

- Gyurgyák János: A zsidókérdés Magyarországon. Budapest, 2001, Osiris.
- Kovács András: A másik szeme. Zsidók és antiszemiták a háború utáni Magyarországon. Budapest, 2008, Gondolat.
- Kovács András: A kéznél lévő idegen. Antiszemita előítéletek a rendszerváltás utáni Magyarországon. Budapest, 2005, POLGART
- Molnár Judit (szerk.): A Holokauszt Magyarországon, európai perspektívában. Budapest, 2005, Balassi.
- Ständeisky Éva Antiszemitizmusok. Budapest, 2007, Argumentum.
- Karsai László: Holokauszt. Budapest, 2001.
- Jakov Katz: Az előítélettől a tömeggyilkosságig. Bp., 2001.
- Karsai László-Molnár Judit szerk.: A magyar Quisling-kormány. Bp., 2005.
- Szöveggyűjtemény a holokauszt történetének tanulmányozásához, az OKI oldaláról. (Összeállította: Tiszóczy Tamás)
<http://www.oki.hu/cikk.php?kod=kezikonyv-Szoveggyujtemeny.html>
- Megközelítések. Tanári kézikönyv a holokauszt történetének feldolgozásához. Történelem tanárok Egyesülete, Budapest, 2005.
- Bárdos Katalin-Kardos Péter: Diszkrimináció, üldöztetés: hatások és következmények. Animula Kiadó, Budapest, 2001.

15. Értelmezze az új társadalmi kisebbségek fogalmát, és mutassa be legfontosabb csoportokat!

Egészségi állapotból fakadó hátrányok. Legális és illegális szerhasználók. (Alkoholisták, dohányosok, kóros gyógyszerfogyasztók, drogosok.) A szenvedélybetegségek természete. Az EU és Magyarország drogstratégiája. A fogyatékoságügyi mozgalom. Generációs kisebbségek. Az életkor szerinti diszkrimináció. A nyugdíjasok érdekvédelme. Ifjúsági szubkultúrák, ellenkultúrák. A nők, mint kisebbség. Melyek az egyes csoportokkal kapcsolatos legfontosabb problémák? Az új társadalmi kisebbségekkel kapcsolatos kormánypolitika jellemzői. Mutasson egy társadalmi kisebbséggel kapcsolatos 5 évnél nem régebbi empirikus kutatást! Melyek az új társadalmi kisebbségek médiareprezentációjának fontosabb jellemzői? Mi jellemzi őket a kisebbségi jogok és jogérvényesítés vonatkozásában? Mutasson be valamelyik új társadalmi kisebbséggel kapcsolatos 5 évnél nem régebbi empirikus kutatást!

Irodalom:

- Pikó B. (2002). Egészségszociológia (*Sociology of health*). Új Mandátum, Budapest
- Rác József: Kvalitatív drogkutatások budapesti droghasználók között. Budapest, 2006, L'Harmattan.
- Rác József: Drogproblémák médiareprezentációja. Budapest, 2005, Kék Pont
- Az EU drogstratégiája (2005–2012). Brüsszel, 2004, EU Tanácsa. www.icsszem.hu
- Kisebbségek a médiában és a közbeszédben (Szerkesztette: Kozma Zsolt) Antenna Könyvek 2010.
- Ifjúsági szubkultúrák. (Szerk.: Szapu Magda) Stientia Humana Politológia. MTA PTI 2004.
- Devianciák és ifjúság. Szöveggyűjtemény. Debrecen, 2005, DTE.
- Az 1998. évi XXIV. Tv. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról.
- Palasik Mária és Sipos Balázs (szerk.): Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Budapest, Napvilág. 2004.
- Lestál Zs (szerk.) (2008) Nemre való tekintettel. Kézikönyv a nők és a férfiak közötti társadalmi egyenlőség érvényesítésének elméletéről és gyakorlatáról (intézmények és vállalkozások vezetői számára). E/004. számú Fejlesztési Partnerség, Budapest
- Blénesi Éva – Mandel Kinga (szerk.): Kisebbségek és kormánypolitika Közép-Európában (2002-2004). Budapest, 2004, Gondolat.
- Kisebbségszociológia. Szerk.: Pászka Imre és Szűcs Norbert. Belvedere Meridionale. Szeged. 2002.
- Kisebbségszociológiai szöveggyűjtemény. (Szerk. Csepeli György és Örkény Antal) Minoritás Könyvek, Budapest, 1997.

16. A szociálisan hátrányos helyzetű csoportok szociológiája.

Szegénység elméletek, Depriváció. Belépési és kilépési mobilitás a szegénységen belül. Munkanélküliség, hajléktalanság, eladósodás. Az új társadalmi kisebbségekkel kapcsolatos kormánypolitika jellemzői. A gyermekszegénység és kezelése. A hajléktalan ellátás. A szegénység makrotársadalmi kezelésének eszközei: prevenció, ellátás, reintegráció. Szociális biztonsági rendszerek. Mutasson be egy szociális kisebbséggel kapcsolatos 5

évnél nem régebbi empirikus kutatást! Mi jellemzi ezeket a csoportokat a kisebbségi jogok és jogérvényesítés területén?

Irodalom:

- Spéder Zsolt: A szegénység változó arcai. Budapest, 2002, Századvég.
- Iványi Gábor: Hajléktalanok. Budapest, 1998, Sík.
- Albert Fruzsina – Dávid Beáta: A hajléktalanság az emberi kapcsolatok szemszögéből: szakirodalmi áttekintés. <http://www.socialnetwork.hu/cikkek/hl.htm>
- Rácz József (szerk.): Leszakadók. A társadalmi kirekesztődés folyamata. Budapest, 2007, L'Harmattan.
- Ferge Zsuzsa: Elszabaduló egyenlőtlenségek. Budapest, 2000, T-Twins.
- Pikó Bettina: Egészségpszichológia. Budapest, 2002, Új Mandátum.
- Szapu Magda (szerk.): Ifjúsági szubkultúrák. Budapest, 2004, MTA PTI.
- Devianciák és ifjúság. Szöveggyűjtemény. Debrecen, 2005, DTE.
- Iványi Gábor: Hajléktalanok. Budapest, 1998, Sík.
- Balogh Lídia, Kádár András (és mások): Antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi alapismeretek. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2010. 124 old.
- Blénesi Éva – Mandel Kinga (szerk.): Kisebbségek és kormánypolitika Közép-Európában (2002-2004). Budapest, 2004, Gondolat.

17. Vallási kisebbségek.

A vallási kisebbségek története Magyarországon. A vallási törésvonal mai szerepe. A régió vallási jellegzetességei az adatok tükrében. Jelenkori vallásosság jellemzői, új vallási mozgalmak, a vallási közösségek helyzete.

Irodalom:

- HANÁK Péter: A másokról alkotott kép. Polgárosodás és etnikai előítéletek a magyar társadalomban (a 19. század második felében). In uő: A Kert és a Műhely. Bp., 1988. 81–112. p.
- MÁTÉ-TÓTH András – JUHÁSZ Valéria: Vallási közösségek az írott sajtóban. Kvantitatív és kvalitatív elemzések. Szeged, 2007, JatePress. /Vallás a társadalomban – Religion in Society – 2./ 15–155. p.
- TÖRÖK Péter: Magyarországi vallási kalauz. Bp., 2004, Akadémiai.
- Török Péter: És (a)mikor destruktívak? az új vallási mozgalmak szociológiája. Budapest, 2007, SOTE.
- Máté-Tóth András – Nagy Gábor Dénes: Vallásosság-változatok. Vallási sokféleség Magyarországon. Szeged, 2008.
- Kamarás István, Krisnások Magyarországon, Budapest, 1998.

18. Társadalmi nemek és nemi szerepek. Nemi szerepek mentén szerveződő kisebbségi csoportok szociológiai jellemzői.

Nemi sztereotípiák. Gender és politika, gender és oktatás. Konkrét jogesetek alapján mutassa be, hogy melyek a nők hátrányos megkülönböztetésének leggyakoribb megnyilvánulásai a mai Magyarországon? Szexuális kisebbségek (nők, homoszexuálisok,

leszbikusok, szinglik) önszerveződésének, érdekérvényesítésének és médiareprezentációjának kérdései. Mi jellemzi a velük kapcsolatos kormánypolitikát?

Irodalom:

- Neményi Mária, Csoportkép nőkkel. Budapest, 1999. Új Mandátum Könyvkiadó. Bevezetés: 5-16.old
- H. SAS Judit, Nőies nők és férfias férfiak. A nőkkel és férfiakkal kapcsolatos társadalmi sztereotípiák élete, eredete, szocializációja, Akadémiai Kiadó, Bp., 1988.
- Szerepváltozások. Budapest, 2009. TÁRKI. (Egy kiválasztott tanulmány)
- A nők médiareprezentációja. In. Kisebbségek médiareprezentációja. Szöveggyűjtemény az SZTE kisebbségpolitika szakos hallgatóinak. (Elektronikus dokumentum a Cospace-en)
- Kisebbségek a médiában és a közbeszédben (Szerkesztette: Kozma Zsolt) Antenna Könyvek 2010.
- Balogh Lídia, Kádár András (és mások): Antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi alapismertetek. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2010. 124 old.
- Blénesi Éva – Mandel Kinga (szerk.): Kisebbségek és kormánypolitika Közép-Európában (2002-2004). Budapest, 2004, Gondolat.
- Kisebbségsszociológia. Szerk.: Pászka Imre és Szűcs Norbert. Belvedere Meridionale. Szeged. 2002.
- Kisebbségsszociológiai szöveggyűjtemény. (Szerk. Csepeli György és Örkény Antal) Minoritás Könyvek, Budapest, 1997.

19. Ismertesse a migráció és a menekültügy aktuális kérdéseit és az ide vonatkozó fontosabb elméleteket!

A nemzetközi migráció okai: a neoklasszikus és az új közgazdaságtan elméletei, globalizáció és migráció, duális munkaerőpiac elméletek. Tendenciák a nemzetközi migrációban: kitelepítések, politikai és gazdasági-szociális menekülthullám. A migráció földrajzi szerkezete. Menedékjog, menedékes státusz, ideiglenes tartózkodás. erdélyiek és kínaiak Magyarországon. A bevándorlók társadalmi integrációja. A magyar bevándorlás politika jellemzői. Ismertessen egy 5 évnél nem régebbi empirikus kutatást a magyar lakosság bevándorlókkal kapcsolatos vélekedéseiről!

Irodalom:

- Massey, Douglas S. et al.: A nemzetközi migráció elméletei: áttekintés és értékelés. Budapest, 2003.
- Cseresnyés Ferenc: Migráció az ezredfordulón. Budapest – Pécs, 2005, Dialóg Campus.
- Tóth Péter Pál (szerk.): Bevándorlás Magyarországra. Budapest, 2000, Lucidus.
- Sik Endre – Tóth Judit (szerk.): Diskurzusok a vándorlásról. Budapest, MTA Nemzetközi Migrációs és Menekültügyi Kutatóközpont – Sík.
- Clifford, James: Diaszpórák. In: A migráció szociológiája. Szerk. Sik Endre. Budapest, 2001, Szociális és Családügyi Minisztérium.
- Salt, John: A nemzetközi tendenciák és típusok összehasonlító áttekintése, 1950–1980. Budapest, Gondolat.

- Lukács Éva és Király Miklós (szerk.): Migráció és Európai Unió. Budapest, 2001, Szociális és Családügyi Minisztérium.
- Kisebbségek a médiában és a közbeszédben (Szerkesztette: Kozma Zsolt) Antenna Könyvek 2010.
- Ligeti György: Kisebbségek és bevándorlók a médiában. Budapest, 2007. Médiakutató.
- Blénesi Éva – Mandel Kinga (szerk.): Kisebbségek és kormánypolitika Közép-Európában (2002-2004). Budapest, 2004, Gondolat.

20. A közösségi, települési konfliktusok természete, a konfliktuskezelés lehetséges eszközei.

Konfliktusfeltárás, konfliktuselemzés. A konfliktuskezelés megközelítései. Az alternatív vitarendezés. A mediáció hatása a közösségek életére. Esetek.

Irodalom:

- Fűrjes Balázs - Krémer András - Pallai Katalin: Közösségi konfliktuskezelés. http://bunmegelozes.easyhosting.hu/dok/modszertani_kezikonyv_negos.pdf

21. Mi a véleménye arról, melyek az aktuális és megoldandó problémák a hazai kisebbségpolitikában?

Mutassa be a kérdés politikai és közpolitikai vetületeit! Hogyan jelenik meg a választott probléma a politikai gondolkodásban, közbeszédben és a médiában?

Irodalom:

- A képzés során megadott kötelező és ajánlott irodalmak, továbbá a napi nyomtatott és elektronikus sajtóközlemények.